

Koninginnenteelt (3)

Rond de geboorte van de koninginnen

Tieme Wanders en Bart Barten

Het vullen van de bevruchtungskastjes. Foto's Tieme Wanders

Onze koninginnenteelt is nu een heel eind gevorderd. Na de keuze van het volk waarvan we willen natelen en daarna van een pleegvolk, hebben we de teelt voorbereid en larfjes aangeboden aan het pleegvolk. Deze aflevering behandelt de activiteiten voor en na de geboorte van de koninginnen.

Als de larfjes aan het pleegvolk zijn gegeven gaan de moerloze bijen ze verzorgen. De larfjes krijgen enorme hoeveelheden voedersap, na niet al te lange tijd drijven ze erin. Ze eten veel en groeien heel hard. Als ze vijf dagen oud zijn (vier tot vijf dagen na het overlarven) verzegelen de bijen de koninginnencellen: we hebben nu gesloten doppen. In de cel gaat de larve verder met eten en groeien. Ze vervelt meerdere malen, tot ze een cocon spint en de metamorfose van larve tot pop plaatsvindt. Dit gebeurt op de tiende dag. Op de twaalfde dag na het overlarven wordt de koningin geboren.

Broedstoof?

Zo gauw de cellen gesloten zijn, kunnen de bijen de larven niet meer voeden. Maar ze houden nog wel de cellen warm en zorgen dat de luchtvochtigheid voldoende hoog is. Veel koninginnentelers plaatsen de cellen op dat moment in een broedstoof, die daarvoor ook kan zorgen. Dit heeft als voordeel dat het pleegvolk nog een keer, voor een nieuwe serie larfjes, gebruikt kan worden. Of het krijgt zijn koningin terug en wordt verder voor de productie van honing gebruikt. Wij laten altijd de doppen in het volk. De bijen uit dit volk willen we later namelijk

gebruiken om de bevruchtungskastjes te vullen. Dit voorkomt ongelukken bij het invoeren van de jonge koninginnen in de bevruchtungskastjes. De dames kennen elkaar immers al!

Wanneer inkooien?

Koninginnen kunnen elkaar meestal niet luchten of zien. Komen twee jonge koninginnen elkaar tegen, dan wordt het knokken. Meestal overleeft slechts één het gevecht. Een koningin die eerder geboren wordt dan de rest steekt de jonge koninginnen in de doppen dood, waarna de bijen de doppen afbreken. Je hebt in dat geval

met heel veel moeite in totaal één koningin geteeld. Om deze slachting te voorkomen gaan we kooitjes gebruiken om de doppen te beschermen; dat heet inkooien. Elke koningin wordt dan in eenzame opsluiting geboren, maar dit is geen enkel probleem. Een sterke, gezonde koningin is prima in staat zelf uit de dop te komen.

Inkooien kan op het moment wanneer de doppen net gesloten zijn (op dag 5), óf één of twee dagen voordat de koningin uitloopt (op dag 10/11). Tussen deze beide momenten zijn de doppen gevoelig voor stoten of trillingen; voorzichtig dus. Doordat de koninginnen zonder verzorgsters geboren worden, moeten wij ervoor zorgen dat er iets te eten is als ze uitlopen. In de bodem van het kooitje geven we daarom een druppeltje honing. Bij het Nicotsysteem past dit druppeltje in groeven in de bodem, zodat de koningin niet besmeurd kan worden.

Wij kooien de koninginnen in zo gauw als de doppen gesloten zijn; dit om te voorkomen dat de doppen in de raat ingebouwd worden. De kooitjes zorgen er ook voor dat op het einde van de teelt een eerder uitgelopen koningin de andere koninginnen niet kan beschadigen. Op dag 5 na het overlarven worden de doppen dus ingekooid en in het pleegvolk teruggehangen. Daarna hebben we een week de tijd om de bevruchtungskastjes klaar te maken.

Bevruchtungskastjes prepareren?

Elke gezond uitgelopen koningin krijgt een eigen volkje dat haar zal verzorgen voor en na de bruidsvlucht. De keuze van het kastje is ten dele afhankelijk van de voorkeur van de imker en ten dele van de plaats waar de koninginnen op bruidsvlucht zullen gaan. Bevruchtungsstations vragen om kleine kastjes zoals Kielers, Miniplus of Apidea (Ameland en verschillende landbevruchtungsstations). Voor andere bevruchtungsstations zijn Eenraatskastjes (EWK's) verplicht (op de Duitse eilanden en binnenkort ook Vlieland). Bereid de kastjes voor voordat de jonge koninginnen worden geboren!

Tips: voer, strookje kunstraat, darrenroostertje

Hierbij een paar (voor de hand liggende) tips om fouten te voorkomen:

- De minivolkes in de bevruchtungskastjes moeten het een tijdje uitzingen, tot de jonge koningin bevrucht en aan de leg is. Daarom krijgen ze een flink pak voerdeeg mee. De meeste kastjes hebben hiervoor een speciaal compartiment, dat je het beste zo vol mogelijk kunt proppen. Je wilt niet dat je koningin verloren gaat in een hongerzwermpje door onbereikbaar of uitgedroogd voer. Verpak daarom het deeg in bakpapier zodat het niet teveel kleeft en niet zo snel uitdroogt. Controleer altijd of de bijen bij het deeg kunnen komen.
- In de kastjes hangen toplatjes of zelfs raampjes; daaraan worden strookjes kunstraat vastgemaakt. Zorg dat strookjes kunstraat goed vastzitten! Wilde autoritten en onverwachte hobbels kunnen een chaos veroorzaken.
- Bevruchtungsstations eisen vaak dat er een darrenroostertje voor de vliegopening zit. Let er goed op dat dit inderdaad darrenrooster is, en geen moerrooster, dat fijner is! Dan zou je ongewild de jonge, te bevruchten moer binnenhouden. Ook de leveranciers van imkergereedschap vergissen zich soms.

Bijen voor in de kastjes

Voor het vullen zijn jonge bijen nodig. In het pleegvolk zitten deze volop. We kunnen nu dus jonge bijen oogsten door alle raten van het pleegvolk af te vegen in een emmer. De vliegbijen